

13.1.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausunto vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta (LVM/1218/01/2016)

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (esitysluonnos).

Sähköisen ensitunnistamisen hinnoittelu

Esitysluonnoksessa lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ensitunnistamista koskevan tiedon ketjuttamiselle asetetaan 10 sentin enimmäishinta viiden vuoden määräajaksi.

KKV on aikaisemmissa lausunnoissaan¹ tuonut esiin, että sähköisen ensitunnistamisen liian korkea hinta vaikeuttaa kilpailun toimivuutta tunnistusmarkkinoilla. Nykytilanteessa näyttää siltä, että sähköisen ensitunnistamisen hinnoittelu jopa estää tunnistuspalvelun tarjoajien luottamusverkoston kehittymisen.

KKV:n näkemyksen mukaan sähköisen ensitunnistamisen hinnan esitetty enimmäissääntely viiden vuoden määräajaksi on nykytilanteessa välttämätön markkinoiden avaamiseksi ja luottamusverkoston kehittymiseksi. Teknisesti tunnistetiedon välittäminen ensitunnistamisessa on vastaava toimenpide kuin tunnistetiedon välittäminen tunnistuspalvelujen tarjoajien verkostossa. Tiedon irrottamiskustannus on siten molemmissa tapauksissa sama. Näin ollen on perusteltua asettaa sähköisen ensitunnistamisen enimmäishinnaksi sama hinta kuin tunnistetiedon välittämistapahtumassa. KKV kannattaa selkeää enimmäishintamallia ja sitä, että toimialan asiakkaan tuntemiseen ja fyysiseen ensitunnistamiseen liittyviä kustannuksia ei sisällytetä sähköisen ensitunnistamisen hinnoitteluun.

Loppukäyttäjien asema ja vastuukysymykset

KKV kiinnittää huomiota siihen, että lain tasolta puuttuvat kattavat vastuusäännökset. KKV:n näkemyksen mukaan tunnistamis- ja luottamuspalveluihin liittyvät vastuut olisi syytä määritellä, jotta kuluttajien asema palvelujen loppukäyttäjinä tulisi turvatuksi.

Suomessa yleisenä lähtökohtana on oikeustoimien vapaamuotoisuus, jolloin jo henkilön tunnistamisella voi olla oikeusseuraamuksia (ks. KKO 2016:73). Kuluttajat tekevät verkossa yhä merkittävämpiä oikeustoimia,

¹ mm. lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle 19.5.2016 KKV/506/03.03/2016.

13.1.2016

esimerkiksi asunto- ja kiinteistökauppoja sekä terveyspalveluihin liittyviä valintoja. Lain tasolla olisi huomioitava välineen käyttöön liittyvät vastuukysymykset tilanteissa, joissa välineen käyttäjän pyyntö/toimeksianto jää toteuttamatta tai se toteutetaan virheellisesti (esim. moninkertaisena).

Kuluttajien oikeusasemaa olisi turvattava siten, että välineen tarjoaja, joka loppukäyttäjään päin on myös tunnistustoimeksiannon toteuttaja, vastaa kuluttajaan päin tunnistustapahtuman koko prosessin onnistumisesta ja tiedon välittymisestä tietoverkossa. Välineen käyttäjät eivät voi saada tietoa tietojärjestelmän toimivuudesta tai selvittää toimintojen ketjua, jolloin he eivät voi tietää sitä, kuka tai ketkä viime kädessä vastaavat mahdollisesta toteutuksen virheestä. Lain tasolla olisi vahvistettava loppukäyttäjille tunnistuspalvelua tarjoaville ns. järjestelmävastuu toimeksiantojen toteutuksen ja tietojärjestelmän toimivuuden asianmukaisuudesta (ks. KKO 1992:80, KKO 1994:80).

KKV toteaa, ettei tunnistuspalveluiden laatutasoa ole määritelty lain tasolla. Sekä välineen käyttäjien että asiointipalvelujen näkökulmasta tunnistusvälineen yleiskäyttöisyys ja tunnistustapahtumien viivästämätön toteuttaminen ovat merkittäviä laatu- ja luottamustekijöitä, jotka voitaisiin huomioida lais-
sa.

Pääjohtaja


Juhani Jokinen

Erikoistutkija


Pirjo Aspinen